HUMANITA®

číslo 1
ročník XXV.
Vyšlo: august 2016

Úsmev ako dar podáva pomocnú ruku

Máme na výber

Štvornohé oči pre nevidiaceho

Príloha:
Ochrana obličiek detí je nutná a dosiahnuteľná

Máme na výber

Margita Škrabálková

Slovenská humanitná rada si tohto roku pripomína už 25. výročie vychádzania svojho časopisu – Humanita a práve v čase, keď Slovensko stojí prvýkrát v histórii na čele Európskej únie. Je to tiež v čase naliehavých globálnych výziev, ktoré vyplývajú nielen z dosahov nežiaducich klimatických zmien, ale aj z ekonomických rozdielov v mnohých krajinách sveta, ktoré sa prehlbujú a navyše v čase migračnej krízy a neustálych vojnových konflikov. Tieto naliehavé výzvy nie sú nám ľahostajné.

Pravdou je, že mnohé mimovládne organizácie chcú prispievať k úspechu Slovenskej repubiky a nielen v tomto polroku, ale stále. Platforma 30 slovenských mimovládnych rozvojových organizácií preto vydala Manifest pri príležitosti svojej kampane na podporu Predsedníctva SR v Rade Európskej únie, v ktorom vyzýva ľudí na zodpovedné konanie, ktoré pomôže Slovensku stať sa príkladom celej Európskej únii. Šiesteho júla tohto roku platforma mimovládnych rozvojových organizácií predostrela verejnosti množstvo pozitívnych podnetov. Pred zástupcov médií s nimi predstúpila Mária Sliacka, predstaviteľka Platformy mimovládnych organizácií (PMVRO). Ku kampani sa pridalo mnoho jednotlivcov, napríklad, aj Braňo Tichý zastupujúci mimovládnu organizáciu Človek v ohrození, ale aj Michal Mlynár, riaditeľ Sekcie rozvojových organizácií a pomoci Ministerstva zahraničných vecí SR. Podporili ju i známe osobnosti, napríklad, herci Henrieta Mičkovicová a Alexander Bárta, módna návrhárka Dana Kleinert, hudobník Jano Kuric, tanečník Jaro Bekr, spisovateľka Tamara Šimončíková Heribanová a ďalší. O vážnych témach, ktoré trápia súčasný svet, chcú nielen hovoriť, ale aj konať preto, že Slovensko sa hlási k princípom trvalo udržateľného rozvoja a uznáva, že je nutné problémy spojené s ním riešiť spoločne a na spôsoboch riešenia sa zjednotiť. To, aký bude svet, v ktorom žijeme, totiž záleží, aj od toho, ako sa rozhodneme konať. Niekedy stačí, ak urobíme hoci malé, ale zodpovedné a správne rozhodnutia, prospešné pre svoje okolie, aj pre prírodu. To, ako si vyberieme dnes, pocítime už zajtra. Preto je dôležité konať správne a byť dobrým príkladom. Napríklad, neplytvať elektrinou, vodou, recyklovať, dať druhý život starým, ale použiteľným veciam a správať sa humánne, pomáhať tým, ktorí pomoc potrebujú, aj keď nie je vždy ľahké byť dobrým príkladom, ale máme na výber a dobré príklady tiahnu.

Text k foto na obálke (obrázok č.2):
Na obrázku je Braňo Tichý zastupujúci mimovládnu organizáciu Človek v ohrození ruka v ruke s Michalom Mlynárom, riaditeľom Sekcie rozvojových organizácií a pomoci Ministerstva zahraničných vecí SR.

Poďakovanie Maltézskeho rádu na Slovensku prezidentovi Slovenskej humanitnej rady

Maltézsky rád Slovensko venoval prezidentovi Slovenskej humanitnej rady, **Ing. Ivanovi Sýkorovi** srdečné poďakovanie za účasť na odovzdávaní humanitnárnych darov Maltézskeho rádu pre chorých a trpiacich.

MALTÉZSKY RÁD SLOVENSKO KEŽMAROK

Maltézska pomoc Kežmarok
Priekopa 23
060 10 Kežmarok
www.flamattkezmarok.sk
www.orderofmalta.com

Ing. Ivan Sýkora
Prezident

Slovenská humanitná rada
Budyšínska 1
831 03 Bratislava

Vážený pán prezident

Srdečne Vám ďakujeme za účasť na sv. omši spojenej s odovzdávkou humanitných darov Maltézskeho rádu v súlade s Mottom Tiutio Fidei et Obseqium Pauperum pre chudobných chorých a trpiacich v DCH Nitra MsP Šurany a DS Jesienka.

Vaša osoba a Vaša prítomnosť pozdvihli význam podujatia pre obdarovaných. Tešíme sa na nadviazanie blízkej spolupráce. Prijmite prosím ako poďakovanie spoločné fotografie z tejto charitatívnej aktivity Maltézskeho centra Kežmarok.

V úcte

Peter Mikulášik C.G.M. **Mgr. Svätoslava Horská**

www.flamattkezmarok.sk

Úsmev ako dar podáva pomocnú ruku aj odchovancom detských domovov

Vysokoškoláci Adriana Zubajová a Jozef Gorecký (na obrázku) prežili detstvo a mladosť v detských domovoch. Vďaka svojej usilovnosti, odhodlaniu vzdelávať sa a aj vďaka dlhodobej pomoci pochopeniu svojich vychováteľov a učiteľov, už študujú na vysokej škole. (snímka mš)

Detské domovy sú na Slovensku plné. Vyše 4 700 detí na Slovensku vyrastá mimo svojej rodiny. Aj preto mimovládna organizácia Úsmev ako dar pomáha stovkám detí a mladým na celom Slovensku, aby sa mohli rozvíjať a aby sa aj po opustení detského domova mohli uplatniť v živote. Každoročne preto organizuje aj Deň úsmevu, počas ktorého tiež chce upriamiť pozornosť verejnosti na deti bez domova a rodiny v ťažkej situácii. Aj nedávny prieskum, ktorý Úsmev ako dar uskutočnil spolu s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, ukázal napríklad, že 54,7 percenta z detí žijúch v detských domovoch by sa mohla vrátiť domov, ak by na to boli podmienky v rodine. Záujem o pestúnsku starostlivosť a osvojenie týchto detí na Slovensku však dlhodobo klesá.

Iba jedna forma - náhradné rodičovstvo - sa rozvíja, a to ako starostlivosť ďalších príbuzných či blízkych ľudí detí žijúcich v detských domovoch.

„Príprava na samostatnosť a vlastné rodičovstvo je to najdôležitejšie, čo dieťa v detskom domove môže dostať. Detské domovy na Slovensku ročne opúšťa asi 500 mladých i, ktorí sa však musia postarať o seba sami. Aj keď to finančná situácia v rodine často nedovoľuje, je vždy dobré, keď je dieťa aspoň v kontakte so svojou rodinou. Každá chvíľa s blízkym alebo príbuzným je pre dieťa dôležitá“, hovorí **Jozef Mikloško**, predseda Úsmevu ako dar.

Úsmev ako dar pomáha stovkám detí z detských domovov napríklad aj tak, že im poskytuje priestor na rozvoj talentu a osobnosti v rôznych oblastiach – či už prostredníctvom Najmilšieho koncertu roka alebo športových hier. „Cieľom týchto aktivít je naučiť ich, aby znovuzískali sebaistotu a zdravé sebavedomie“, dodal Jozef Mikloško. Aj vďaka takejto podpore sú deti a mladí viac motivovaní a darí sa im presadiť sa medzi rovesníkmi a potom i v dospelosti. Ukazuje sa, že práve podpora detí aj ich učiteľmi a vychovávateľmi býva pre dieťa veľkým prínosom.

Napríklad, **Adriana Zubajová** (22-ročná) vyrastala v detskom domove v Bytči. „V detskom domove som odmalička, napriek tomu som nikdy necítila nedostatok lásky. Mala som veľké šťastie na vychovávateľov, ktorí vždy stáli pri mne a motivovali ma k lepším výsledkom“, uviedla na stretnuí s novinármi. Keď si Adriana chcela podať prihlášku na učňovskú školu, učiteľka ju odhovorila. „Videla vo mne potenciál. Verila, že po strednej škole môžem ísť študovať na vysokú školu. Spolu s vychovávateľmi v detskom domove ma presvedčili a napokon sa to podarilo“, povedala dnes už študentka bakalárskeho štúdia na Pedagogickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Adriana je v súčasnosti členkou projektu **Domováci domovákom**, ktorého cieľom je pomáhať mladým dospelým pri príprave na odchod z detského domova. Mnohí z nich totiž musia byť dobre pripravení na reálny život. Adriana verí, že práve dobré vzdelanie pomôže nielen jej, ale aj ďalším domovákom ľahšie sa uplatniť v živote, aby nemuseli byť odkázaní na pomoc druhých.

Obsah:

Úvodník: Máme na výber 2
Fotostĺpec: Poďakovanie Maltézskeho rádu na Slovensku prezidentovi Slovenskej humanitnej rady 2
Úsmev ako dar podáva pomocnú ruku ..... 3 - 4
Rozhovor: V ohrození života by nikto nemal byť odmietnutý ..... 4 - 5
V Svetový deň hemofílie svietili červené svetlá 6
Všimli sme si: Príspevok na opatrovanie vzrastie 7
Lekár radí: Darovaním orgánov môže jeden darca zachrániť sedem životov ..... 8 - 9
Štvornohé oči pre nevidiaceho ..... 9 -10
Reportáž: Ako Liga za duševné zdravie oslávila 15. výročie .....10 -11

Príloha: Ochrana obličiek detí je nutná a dosiahnuteľná

Aj **Jozef Gorecký** (20-ročný) vyrastal v detskom domove v Liptovskom Hrádku, a to od svojich 4 do 7 rokov spolu s troma súrodencami. Neskôr si ho vzali do pestúnskej starostlivosti starí rodičia. Počas prvého ročníka na strednej škole sa však znova vrátil do detského domova v Liptovskom Mikuláši, kde žije dodnes. Jozef momentálne študuje počítačové modelovanie a aplikovanú informatiku v prvom ročníku na Technickej Univerzite v Košiciach. „Žiť v detskom domove nie je sranda. Snažím sa to však brať ako veľké plus do života. Rodina mnohým z nás chýba, ale vždy si vieme navzájom pomôcť. Naučili sme sa, že nie sme iní ani menejcenní a nálepka typu domovák nemá žiaden význam“, uviedol Jozef, ktorý bez problémov dokáže rozprávať o tom, že detstvo prežil v detskom domove. Jeho starí rodičia ho vždy vo všetkom podporovali a práve to mu veľmi pomohlo. V detskom domove dostal veľa možností rozvíjať aj svoj športový talent a je za to vďačný. „Napredovanie je vždy len otázkou toho, či sa chce človek ďalej rozvíjať a ja chcem,“ dodal.

(mš)

Nástup mladých športovcov na 26. ročník športových hier detí z detských domov - Športové majstrovstvá, ktoré sa uskutočnili s podporou sponzorov, sa konali na celoslovenskej úrovni 3.júna tohto roku v Bratislave, v areáli atletického štadióna Mladá Garda v atletických disciplínach, futbale, volejbale a stolnom tenise. (snímka: archív)

Rozhovor so Zuzanou Vatráľovou, vedúcou Medzinárodnej organizácie pre migráciu (IOM) na Slovensku.

V ohrození života by nikto nemal byť odmietnutý

Rozsiahla mobilita ľudí vo svete je v súčasnosti väčšia, než v ktoromkoľvek inom období novodobej ľudskej histórie. Počet migrujúcich ľudí sa z roka na rok zvyšuje. V súčasnosti je na svete vyše 232 miliónov medzinárodných migrantov, ktorých dramaticky pribúda aj kvôli vojne v Sýrii. Mnohí z nich na ceste za lepším životom zahynuli. Dramatická a zhoršujúca sa situácia, žiaľ, pretrvávava, ale vhodné riešenie v Európe pre nich stále neexistuje.

***Ako sa ukázalo, projekt jednorazových kvót z minulého roka zlyhal Čo, podľa Vás, treba urobiť na to, aby sa európske štáty zjednotili a spoločne postupovali pri riešení otázok skutočnej pomoci utečencom?**

Treba sa dohodnúť, aký počet utečencov je tá- ktorá krajna schopná prijať. My považujeme za najdôležitejšie, aby pri ich presídľovaní (alokáciách) v rámci Európskej únie boli títo ľudia, ktorí sa presídľujú, stotožnení s tým, do akej krajiny, do akého prostredia pôjdu. Pretože, ak budú dobre informovaní, bude ich budúce začleňovanie do spoločnosti oveľa jednoduchšie, ako keď nevedia kam idú a kde majú žiť.

*** Na medzinárodný deň utečencov, ktorý pripadá každý rok na 18. decembra, Medzinárodná organizácia pre migráciu v mnohých krajinách aj v roku 2015 zapálila sviečky za utečencov, ktorí sa na ceste za lepším životom zahynuli. Aj na Slovensku sa v ten deň konala smútočná vigília v Grassalkovichovej záhrade , kde jej účastníci zapálili 5 113 sviečok na pamiatku utopených a nezvestných utečencov. Prvú zažal prezident Slovenskej republiky, Andrej Kiska. Ako ste vtedy dospeli k uvedenému číslu?**

Medzinárodná organizácia pre migráciu uskutočňuje dlhodobý projekt, v rámci

Na snímke je: Zuzana Vatráľová, vedúca IOM na Slovensku pri prejave na smútočnej vigílii v Grassalkovičovej záhrade a Dušan Chrenek, vedúci zastúpenia Európskej komisie v SR. Vigília sa uskutočnila na pamiatku mŕtvych a stratených utečencov pri príležitosti Medzinárodého dňa utečencov 18.12.2015.

ktorého zisťuje počty „stratených“ ľudí, ktorí s najvyššou pravdepodobnosťou zahynuli. Ich počty dávame dokopy v tých krajinách, po ktorých utečenci putujú. Spolupracujeme pritom s úradmi jednotlivých krajín, ktoré tiež zbierajú počty nezvestných. Vlani to bolo 5 113, čiže opäť viac stratených, než v predchádzajúcom roku. Pri snahe dostať sa do Európy zahynulo vlani spolu 3 695 ľudí. To sú overené čísla, je to však veľmi konzervatívny odhad. Snažíme sa však, aby do tohto počtu neboli zarátaní žiadni zo stratených ľudí dvakrát. Sviečková vigília bola spomienka na migrantov, ktorí stratili svoj život alebo zostali nezvestní počas vyčerpávajúcej a nebezpečnej cesty za lepšími príležitosťami a bezpečím pre seba a v mnohých prípadoch aj pre svoje rodiny. Vigília tiež upozornila na kritickú situáciu opustených rodín, ktorých členovia museli migrovať a roky sa nemohli vrátiť k svojim rodinám.

Zapálené sviečky v tvare čísla 5113. Taký bol v ostatný Medzinárodný deň utečencov overený počet obetí , ktoré zahynuli po ceste do Európy.

***V súčasnosti sa toto číslo s pribúdajúcimi dňami, žiaľ, stále zvyšuje. Je síce dobré, že Slovensko prijalo veľkú skupinu asýrskych kresťanských rodín, ktorým v Sýrii hrozila smrť a že sa im darí integrovať sa do spoločnosti. Ale, vojnou sú naďalej ohrozené mnohé rodiny, nehľadiac na náboženstvo, aké vyznávajú. Čo je pre ich záchranu najdôležitejšie?**

Dôležité je, aby nikto z utečencov v ohrození života nebol odmietnutý. Bolo by dobré, aby takých skupín zachránených bolo viac a aby krajina bola pripravená prijať aj iných.

*** Mnohí ľudia sa migrantov stále boja. Prečo má veľa ľudí pred nimi predsudky?**

Mnohí ľudia sa obávajú migrantov a utečencov, pretože s migráciou nemajú skúsenosť. Ak budú mať možnosť stretávať sa s nimi, som presvedčená, že verejná mienka na migráciu sa zmení a ľudia pochopia, že sú to rovnakí ľudia ako my, len v inej životnej situácii.

*** Akú úlohu sa teraz usiluje napĺňať Medzinárodná organizácia pre migráciu?**

- V súčasnosti IOM svojou činnosťou pokrýva širokú škálu migračných otázok vo viac ako 150 krajinách sveta. Ako popredná medzinárodná organizácia na poli migrácie, IOM vyvíja v spolupráci s vládami a migrantmi úsilie smerom k riešeniu migračných otázok. Poslanie a činnosť IOM vychádza z princípu, že humánna a organizovaná migrácia prináša prospech migrantom, aj spoločnosti.

Zhovárala sa: Margita Škrabálková
Snímky: autorka

Účastníci smútočnej vigílie, medzi nimi je aj hlava štátu, prezident SR, Andrej Kiska.

V Svetový deň hemofílie svietili červené svetlá

Od roku 1989 patrí 17. apríl hemofilikom – rozhodla tak Svetová hemofilická federácia (WHF), keď ho vyhlásila za Svetový deň hemofílie. Tento deň bol zvolený na počesť zakladateľa WHF, Franka Schnabela, ktorý sa narodil v ten istý deň. Sedemnásty apríl patrí nielen ucteniu si pamiatky Schnabela, ale najmä má pripomínať a rozširovať jeho osobnú misiu s cieľom zlepšiť globálnu starostlivosť o ľudí s hemofíliou.

Táto myšlienka sa veľmi rýchlo rozšírila a dnes si už Svetový deň hemofílie každoročne pripomína 117 krajín od Španielska až po Sudán, Čínu, Českú republiku, USA, Uzbekistan, Kanadu, Kamerun. Každoročne si ho pripomínajú všetci ľudia s vrodeným krvácavým ochorením vo svete spolu s hematológmi, rodinnými príslušníkmi, priateľmi a známymi. Uvedení ľudia trpia závažnou chronickou a nevyliečiteľnou chorobou – hemofíliou. Tejto chorobe sa hovorí aj „kráľovská choroba“.

Celkovo vo svete z každých tisíc ľudí jeden človek trpí takýmto závažným nevyliečiteľným ochorením. Žiaľ, ešte mnoho ľudí s týmto ochorením vo svete nemá diagnostikované ochorenie a ani len základnú liečbu a zomierajú v už útlom mladom veku. Svetová hemofilická federácia (World Federation of Hemophilia – WFH) sa snaží svojimi projektmi, programami, solidaritou a humanitárnou činnosťou pomôcť rozvojovým krajinám zabezpečiť aspoň základnú liečbu hemofilikom.

Svetový deň hemofílie každoročne poskytuje príležitosť informovať celú verejnosť o tomto závažnom ochorení, poukazovať na problémy pacientov a ich rodinných príslušníkov a podobne. WFH sa už niekoľko desaťročí snaží pomáhať všetkým osobám s vrodeným krvácavým ochorením vo svete.

Svetová hemofilická federácia sa snaží zvýšiť povedomie a informovanosť o vrodených krvácavých ochoreniach a v ostatných rokoch, ako aj tohto roku rozsvietila červené svetlá v domácnostiach a osvetlením významných budov a monumentov na červeno sa snaží pripomenúť poslanie Svetového dňa hemofílie. V minulých rokoch boli už vysvietené aj významné budovy v Kanade, Francúzsku a mnohých ďalších krajinách. (Pozrieť si ich možno na facebookovej stránke WFH: HYPERLINK „https://www.facebook.com/wfhemophilia/photos_stream“https://www.facebook.com/wfhemophilia/photos_stream

Viac informácii možno získať aj na webovej stránke WFH: HYPERLINK „http://www.wfh.org/en/whd“http://www.wfh.org/en/whd).

Slovenské hemofilické združenie (SHZ) je aktívnou oporou ľudí s vrodeným krvácavým ochorením na Slovensku. SHZ je tiež riadnym členom WFH. Aktívne sa zapája do jej činnosti už skoro 25 rokov! Pripojilo sa aj k iniciatíve WFH a rozšírilo okruh monumentov, ktoré boli vysvietené na červeno k Svetovému dňu hemofílie aj na Slovensku a večer zo 16. apríla 2016 na 17. apríla tohto roku a tiež v noci zo 17. apríla na 18. apríla tohto roku bol na Slovensku vysvietený na červeno Dóm svätej Alžbety v Košiciach.

V iných krajinách boli, napríklad, vysvietené Niagarské vodopády zo strany Spojených štátov amerických, ale aj Kanady, kde vysvietili načerveno CN Tower v Toronte a kanadský most (The Langevin Bridge) v Calgary, ako aj vežu: Emirates Spinnaker Tower v Portsmouth vo Veľkej Británii.

Dodajme, že a Slovensku žije približne 589 hemofilikov, z nich je 135 detí. Deti a ich rodičia musia byť denne pripravení na úskalia tohto zriedkavého, ale nevyliečiteľného ochorenia, a preto jednou z hlavných úloh projektov SHZ je: aj naučiť ich aplikovať si injekčnú preventívnu liečbu – faktor na zrážanie krvi. **A podporiť projekty a aktivity Slovenského hemofilického združenia pre ľudí s vrodeným krvácavým ochorením možno zaslaním darcovskej SMS-ky: DMS HEMO na číslo 877, a to v sieti operátorov Orange, O2 a Telekom do 30. septembra 2016.** Na základe odoslanej SMS správy dostane darca potvrdenie o poskytnutí daru vo výške 2 €. Viac informácii o Projekte DMS nájdete na: HYPERLINK „http://www.donorsforum.sk/“www.donorsforum.sk

Čo je hemofília:

Hemofília je vrodená krvácavá choroba. Je to genetická porucha, ktorá spôsobuje nedostatočnú tvorbu bielkoviny krvnej plazmy, a tým aj nedostatočnú zrážanlivosť krvi a zastavenie krvácania po poranení. Nedostatok koagulačného faktora, ktorý je potrebný na zrážanie krvi, vedie k nadmerným prejavom krvácavosti, a to nielen po minimálnych úrazoch, poraneniach, pri trhaní zubov, po operáciách. U ťažších hemofilikov, t. j. tých, ktorí majú veľmi nízku hladinu tohto zrážacieho faktora, dochádza aj ku krvácaniu, ktoré označujeme ako spontánne. Objavuje sa bez akejkoľvek vyvolávajúcej príčiny. Ochorenie je zákerné v tom, že krvácanie sa nikdy nedá predvídať a dokonca sa mu nedá ani predísť. Ochorenie sa geneticky prenáša zo zdravých žien a trpia ňou mužskí potomkovia rodiny. Genetickou podstatou ochorenia je porucha na pohlavnom chromozóme X. V duši každého človeka – hemofilika je akoby akási krivda s otáznikom, prečo musí trpieť a mať život plný bolestí a trápenia. Život takýchto ľudí je ťažký, no musia sa zmieriť so svojím ochorením a prispôsobiť mu svoj životný štýl, aby ich život bol plnohodnotný. Pre malých chlapcov je celé detstvo plné zákazov. Všetci im hovoria: nerob to, neskáč a podobne. Pre mnohých je najväčšou záľubou šport, ale aktívne ho vykonávať nemôžu. Často, aj napriek zákazom, si potajme zahrajú futbal, hokej a iné športy. V takýchto prípadoch nastáva pre rodiča ťažká situácia, ak má vedieť „otestovať“ dušu dieťaťa a zistiť, ako sa dá ovplyvniť. Väčšinou si to hemofilici uvedomujú a snažia sa prispôsobiť a zároveň aj „zaradiť sa“ medzi ostatné deti.

Snahou Slovenského hemofilického združenia, lekárov a iných medicínskych pracovníkov je, aby život týchto osôb nebol len plným bolesti a utrpenia.

Jaroslav Janovec
(SHZ)

Všimli sme si:

Príspevok na opatrovanie vzrastie

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny (MPSVR) SR zverejnilo predbežnú informáciu o príprave návrhu novely zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia. K úprave príspevku sa vláda zaviazala aj vo svojom programovom vyhlásení. Rezort práce túto novelu označil za jednu z prioritných.

Aj samotná výška príspevku na opatrovanie by tak v závislosti od počtu opatrovaných osôb a rozsahu opatrovania mala stúpnuť zo súčasných 220,52 eura na 247,65 eura, čo podľa MPSVR predstavuje reálne zvýšenie o 27,13 eura mesačne. Okrem zvýšenia uvdeného príspevku má stúpnuť aj ochrana zostatku príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím (ŤZP), ktorú opatruje opatrovateľ v produktívnom veku zo súčasného 1,4-násobku sumy životného minima, teda z 277,326 eura na 1,7-násobok, teda na 336,753 eura. Podľa MPSVR SR to predstavuje zvýšenie o 59,43 eura.

Ďalšou dôležitou zmenou, ktorú má novela priniesť, je predĺženie obdobia platenia poistného na dôchodkové poistenie štátom za opatrovateľov, ktorí sú poistencami štátu. „Návrh obsahuje odstránenie doterajšej hranice 12 rokov na účely platenia poistného štátom na dôchodkové poistenie za fyzické osoby, ktoré sa starajú o ťažko zdravotne postihnuté osoby“, uviedlo ministerstvo s tým, že cieľom návrhu je započítať obdobie starostlivosti o osobu ŤZP v závislosti od reálneho obdobia, v ktorom ŤZP osoba túto starostlivosť potrebuje. „To významne posilňuje postavenie opatrovateľov na účely budúcich plnení sociálneho poistenia, najmä smerom k ich starobným dôchodkom“, tvrdí rezort práce.

V súčasnosti sa peňažný príspevok na opatrovanie poskytuje priamo opatrovateľovi, ktorý sa stará o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím. „Ak opatruje osoba v produktívnom veku, pri výške peňažného príspevku na opatrovanie sa zohľadňuje príjem opatrovanej osoby s ŤZP. Ak je opatrovanou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím nezaopatrené dieťa, ochrana príjmu je vo výške trojnásobku sumy životného minima“, priblížilo MPSVR SR.

Pri ostatných opatrovaných osobách s ťažkým zdravotným postihnutím je ochrana príjmu vo výške 1,4-násobku sumy životného minima. V prípade, že príjem opatrovaného človeka s ťažkým zdravotným postihnutím prevýši zákonom stanovenú hranicu ochrany príjmu, peňažný príspevok sa kráti o sumu tohto prevýšenia. „V systéme sociálneho poistenia môže byť osoba vykonávajúca opatrovanie z tohto dôvodu poistencom štátu maximálne po dobu 12 rokov, resp. 18 rokov, ak je zároveň osobou starajúcou sa o dieťa s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom. Z uvedených dôvodov je potrebné novelou zákona riešiť najmä stabilizáciu skupiny poberateľov peňažného príspevku na opatrovanie v produktívnom veku zvýšením ochrany príjmu“, zdôvodnil rezort práce.

Pripomienkové konanie k právnej norme by malo odštartovať v auguste tohto roka.

U ľudí v produktívnom veku to má byť v priemere 173 eur mesačne, u dôchodcov 92 eur mesačne. Má ísť asi o 56 000 opatrovateľov. Okrem toho, podľa **Branislava Ondruša**, štátneho tajomníka MPSVR SR, sa trojnásobne viac zvýši ochrana zostatku príjmu zdravotne ťažko postihnutého. „My trojnásobne viac zvyšujeme ochranu príjmu. Na druhej strane to neznamená, že je to konečné riešenie, čo sa týka postavenia opatrovateľov“, zdôraznil štátny tajomník rezoru práce Ondruš. Súčasná vláda sa totiž plánuje zaoberať aj problematikou posudkového lekárstva. „Ak sa nám podarí zreformovať systém posudkového lekárstva, tak si myslíme, že sa potom vytvorí aj priestor, aby sme ušetrené prostriedky presunuli do zvyšovania ďalších príspevkov“, avizoval štátny tajomník MPSVR SR, Branislav Ondruš. Pripraviť by sa mala aj novela zákona o sociálnych službách, ktorou sa nastaví ich financovanie. „Ak dnes niekto porovnáva osobnú asistenciu, príspevok na opatrovanie so systémom sociálnych služieb, tak to bude korektné porovnávať až po budúcom roku. Porovnávanie kompenzácií ťažkého zdravotného postihnutia a sociálnych služieb nie je korektné, lebo sociálne služby patria do originálnej kompetencie samospráv, zatiaľ čo príspevky na kompenzáciu zdravotného postihnutia sú originálnou kompetenciou štátu. Nemôžeme a ani nechceme vstupovať do toho, ako si samosprávy z vlastných zdrojov financujú sociálne služby. Druhá vec je príspevok štátu a táto otázka bude riešená v priebehu budúceho roka“, dodal B. Ondruš.

(TASR)

Lekár radí:

Darovaním orgánov môže jeden darca zachrániť sedem životov

Prezidentka Slovenskej transplantologickej spoločnosti, MUDr. Zuzana Žilinská a MUDr. Martin Chrastina, regionálny transplantačný koordinátor na Slovensku.

Darovaním orgánov môže jeden darca zachrániť sedem životov.

Šiesty jún je každoročne Svetovým dňom darcovstva a orgánových transplantácií. Jeho cieľom je upriamiť pozornosť verejnosti na význam odberového a transplantačného programu. Len v Európe je aktuálne vyše 70 000 pacientov, ktorí čakajú na transplantáciu niektorého zo životne dôležitých orgánov. Na Slovensku je na čakacej listine vyše 400 pacientov, na záchranu ktorých je nevyhnutne dôležitá práve transplantácia. Aj napriek minuloročnej úspešnej kampani „Sedem životov" patrí Slovensko aj tohto roku medzi krajiny s najnižším počtom orgánových transplantácií v Európe.

„Po spustení osvetovej kampane Sedem životov sa nám minulý rok podarilo na Slovensku vplyvom viacerých faktorov zvýšiť počet odberov a transplantácií orgánov. Významne stúpol počet transplantácií obličiek, srdca, ako aj pečene. Žiaľ, prvý štvrťrok tohto roku je v tejto oblasti opäť žalostný a naši pacienti pociťujú akútny nedostatok darcov. Preto je veľmi dôležité pripomínať túto tému a vysvetľovať verejnosti, že darovanie orgánov po smrti zachraňuje ľudské životy a je najšľachetnejším ľudským činom. Samozrejme, je potrebné hľadať aj iné nástroje, ktoré pomôžu priblížiť Slovensko ku krajinám s vysokou odberovou a transplantačnou aktivitou", hovorí MUDr. **Zuzana Žilinská**, prezidentka Slovenskej transplantologickej spoločnosti.

Celospoločenská diskusia a konštruktívna spolupráca však vedie k zlepšeniu nepriaznivej štatistiky v oblasti darcovstva a transplantácií orgánov. „Sme presvedčení, že edukácia verejnosti má zmysel. V minulom roku sme oproti roku 2014 zaznamenali nárast počtu transplantácií o 40 percent. V prvom štvrťroku tohto roka naopak, veľký pokles. Edukácia verejnosti ale musí byť kontinuálna a dlhodobá. Preto pokračujeme v našich osvetových aktivitách ďalej", vysvetľuje **MUDr. Martin Chrastina**, regionálny transplantačný koordinátor.

	2015	2014
počet mŕtvych darcov	**94**	**64**
počet živých darcov	**19**	**15**
počet transplantácií obličky	**184**	**125**
počet transplantácií pečene	**34**	**23**
počet transplantácií srdca	**27**	**17**
počet transplantácií spolu	**245**	**165**

Údaje v tabuľke vyjadrujú porovnanie medzi rokmi 2015 a 2014.

„Téma darcovstva a transplantácií orgánov vyvoláva v spoločnosti stále veľké otázky, ktoré však vyplývajú skôr z nedostatku informácií o tejto problematike. Som presvedčená, že je čas prelomiť naše predsudky a pozrieť sa na túto tému z pohľadu záchrany ľudského života, záchrany človeka, ktorý je odkázaný na transplantáciu. Ja sama som bola postavená v živote pred neľahkú situáciu, kedy mi dostupná humánna medicína nevedela pomôcť nijakými liekmi či inou zdravotnou starostlivosťou a jediným východis-

Prof. MUDr. Ján Breza, prezident Slovenskej lekárskej spoločnosti, ktorý sa podieľal na transplantácii obličky pacienta Jozefa Franera.

Jozef Franer sa po transplatácii obličky celkom zotavil a opäť už niekoľko rokov aktívne športuje, dokonca sa zúčastňuje aj na medzinárodných majtrovstvách transplantovaných športovcov.

Martina Szabóová vďaka úspešnej trnasplatácii srdca opäť aktívne žije a venuje sa svojim záľubám, aj koníčkom.

kom bola pre mňa transplantácia pečene. Hovorme o tom, diskutujme a predovšetkým šírme posolstvo, že transplantácie orgánov zachraňujú ľudské životy a pomáhajú tým, pre ktorých je to jediná nádej na život“, hovorí **Soňa Hirjaková**, pacientka po transplantácii pečene.

Jeden darca môže darovaním orgánov ako je: srdce, pľúca, obličky, pečeň či pankreas zachrániť život až siedmim ľuďom. Na orgánovú transplantáciu čaká na Slovensku stále vyše 400 pacientov, ktorých život závisí od darcov orgánov. Kampaň Sedem životov, ktorú realizuje Slovenská transplantologická spoločnosť pod záštitou Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, má cieľ vzdelávať verejnosť, zvýšiť počet odberov a orgánových transplantácií, skrátiť dobu čakania na životne dôležitý orgán a zamedziť tak predčasným úmrtiam.

V súčasnosti je na Slovensku šesť pracovísk, v ktorých sa vykonávajú transplantácie orgánov: tri v Bratislave a po jednom v Banskej Bystrici, Košiciach a v Martine. Transplantácie pľúc sa u pacientov zo Slovenska vykonávajú v rakúskej nemocnici (AKH) vo Viedni.

Text a foto: (mš)

Štvornohé oči pre nevidiaceho

Svetový deň vodiacich psov (27. apríl 2016), ktorý pripadá vždy na poslednú aprílovú stredu, sa tohto roku stal príležitosťou predstaviť verejnú zbierku Štvornohé oči i zaujímavý program výchovy a výcviku vodiacich psov.

Vodiaci pes je nenahraditeľným pomocníkom človeka s ťažkým zrakovým postihnutím, dokáže ho bezpečne zaviesť do zamestnania, do obchodu, k lekárovi, na úrady. Sú to jeho druhé oči, ktoré nájdu hľadanú vec, upozornia na prípadné nebezpečenstvo a súčasne sú priateľom. Názov zbierky Štvornohé oči symbolizuje túto neoceniteľnú pomoc vodiaceho psa pre nevidiaceho človeka. Jej výnos slúži na dofinancovanie kompletného programu: chovu, výchovy, výcviku, odovzdanie vodiaceho psa klientovi, tyflokynologický servis i prípravu klienta na prácu s vodiacim psom formou výučby priestorovej orientácie a samostatného pohybu.

Ivana Potočňáková, koordinátorka verejnej zbierky ÚNSS „Štvorné oči“ v popredí s novou pokladničkou určenou na verejnú zbierku Štvornohé oči.

„Viesť nevidiaceho je možno najnáročnejšia práca, akú ľudský tvor vyžaduje od akéhokoľvek zvieraťa“. Tento výrok britského psychológa a konzultanta v oblasti výcviku vodiacich psov, **Bruca Johnstona**, ktorý ako študent medicíny stratil zrak pri autonehode, sa stal mottom verejnej zbierky na podporu výchovy a výcviku vodiacich psov. Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska ju organizuje každoročne od roku 2004. Pred štyrmi rokmi dostala táto zbierka názov Štvornohé oči. Do svojho 13. ročníka vstúpila posilnená o podporou partnerov, vďaka ktorým práve prechádza najvýznamnejším obdobím revitalizácie spojenej s výmenou pôvodných pokladníc starého typu za nové, laminátové v podobe makety vodiaceho psa so šteniatkami. Po ukončení revitalizácie je na zbierku určených a aj umiestnených 85 stacionárnych pokladníc na verejných miestach na celom Slovensku, z toho 67 sa nachádza v prevádzkach známeho obchodného reťazca.

Jarmila Virágová, riaditeľka Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy a Branislav Mamojka, predseda Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ÚNSS) na tlačovej besede pri príležitosti Svetového dňa vodiacich psov 2016 a verenej zbierky ÚNSS.

Ambasádorkou 13. ročníka verejnej zbierky sa stala herečka **Zuzana Šebová**, ktorá nám o sebe prezradila: „Pred deviatimi rokmi som nosila „desiatky“ dioptrie. Sťažka som rozoznávala tvár človeka, na evidenčné čísla áut som jednoducho nevidela. Dodnes vnímam ako zázrak, že po jedinej operácii je môj zrak úplne v poriadku. Každý nemá takéto šťastie. Žijem „pri zemi“ a plne si uvedomujem skutočné hodnoty. Preto som sa rozhodla podporiť verejnú zbierku Štvornohé oči“.

Úlohy v tíme, ktorý tvorí nevidiaci človek a jeho vodiaci pes, sú rozdelené. Človek je navigátorom, pes operátorom. „Aby mohol pes zastávať takúto náročnú úlohu, ktorá vyžaduje kreativitu a vlastnú mieru rozhodovania, je nevyhnutné, aby mal špecifické vlastnosti. Tie je možné dosiahnuť iba prísnou selekciou a účelovým chovom. Vlastný chov je základom dobrého vodiaceho psa“, vysvetlila Jarmila Virágová, riaditeľka Výcvikovej školy pre vodiace a asistenčné psy ÚNSS. Aby zo psa mohol vyrásť skutočný

vodiaci pes nevidiaceho človeka, je potrebné dobre poznať a rozumieť téme: „Plemeno v plemene“, hovorí Jarmila Virágová preto, lebo na výchove týchto psov musí VŠVAP pracovať vo vlastnom chove, najlepšie s plemenom labradorský retríver. Cieľom všetkých chovných aktivít je „vytvoriť“ vodiaceho psa a nie iba ho vycvičiť.

„My zdraví si len ťažko dokážeme predstaviť, aké náročné je žiť s hendikepom a možno aj preto sa týmto ľuďom nedostáva adekvátna podpora. Často sú vyradení z pracovného procesu a spoločnosť im vytvára aj silné sociálne bariéry. Vodiaci pes tak pre zrakovo postihnutých predstavuje nielen ich štvornohé oči, ale často aj najbližšieho kamaráta a výrazne zlepšuje kvalitu ich života. Preto považujeme podporu výcviku za mimoriadne dôležitú“, povedala **Denisa Pernicová**, marketingová riaditeľka BILLA Slovensko. Nie náhdou sa 27. apríla tohto roku práve v predajni Billa na Jantárovej ceste v Bratislave uskutočníila aj prezentácia výcviku vodiaceho psa s ukážkami pre verejnosť. A nie je náhoda, že autorom fotografií kampane verejnej zbierky Štvornohé oči 2016 (na ktorých je **Zuzana Šebová** so šteniatkami Sanym a Sebastiánom auž vycvičeným vodiacim psom menom Laci) je fotograf s ťažkým zrakovým postihnutím, **Ján Miškovič**.

Na fotografii, ktorej autorom je zrakovo postihnuý fotograf Ján Miškovič, je tvár tohtoročnej kampane ÚNSS, herečka Zuzana Šebová so šteniatkami, z ktorých vyrastú vodiace psy.

„Verejnú zbierku Štvornohé oči podporujeme predovšetkým preto, že ju považujeme za projekt, ktorý skutočne pomáha a nechýba mu ľudský rozmer. Hendikepovaní ľudia v našej spoločnosti nie sú na programe dňa. Ich problémy väčšina často prehliada. Preto sme radi, že vďaka našej podpore nielen priamo pomáhame, ale tiež zviditeľňujeme prekážky, s ktorými musia každý deň zápasiť. Jednou z nich je znížená schopnosť samostatného pohybu slabozrakých a nevidiacich a finančná nedostupnosť vodiacich psov,“ povedala **Elena Kohútiková**, členka Správnej rady Nadácie VÚB.

Text a foto: (mš)

Reportáž:

Ako Liga za duševné zdravie oslávila svoje 15. výročie

Každý a aj tento rok Liga za duševné zdravie v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca na slávnostnom koncerte ocenila osobnosti za vynikajúce činy v oblasti duševného zdravia na Slovensku. V tomto roku zároveň oslávila 15 rokov svojho pôsobenia v snahe o zlepšenie postoja verejnosti k duševnému a zároveň aj telesnému zdraviu.

Už 15 rokov sa Liga za duševné zdravie snaží odstrániť tabu týkajúce sa duševných porúch, a preto na Slovensku každoročne organizuje i charitatívny slávnostný večer, na ktorom aj tohto roku odovzdala výnimočným ľuďom za výnimočnú prácu v oblasti duševného zdravia ceny za úspechy v ich práci s ľuďmi s duševnými poruchami. Opäť sa tak udialo na koncerte v Zrkadlovej sieni Primaciáneho paláca v Bratislave, kde odzneli slová vďaky, slávnostné prejavy, verše a hudobné skladby i pre ľudí pracujúcich v členských združeniach venujúcich sa ťažkej práci na prinavrátenie duševného zdravia tým, ktorí ho stratili. Na koncerte, okrem iných udelili „Cenu Ligy za

Na obrázku je Igor Marchevka, člen predsedníctva Občianskeho združenia Pohľad, Košice, ktorému ocenenie odovzdal MUDr. Pavel Černák, riaditeľ Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku.

HUMANITA

Časopis dobrovoľníckeho sektora Slovenskej republiky.

Vydáva Slovenská humanitná rada, IČO: 17316014 s podporou grantu MPSVaR SR. Distribútor: Mediaprint-Kappa, Pressegrosso, a. s., Bratislava, expedícia Versus, a. s., Bratislava. Objednávky prijíma redakcia. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciame. Uverejnené príspevky nehonorujeme. Registrácia pod č. MK SR 710/92, ISSN 1336-2208. evč.: EV 384/08. Šéfredaktorka PhDr. Margita Škrabálková. Adresa redakcie: Budyšínska 1, 831 03 Bratislava 3, telefón: 02-50200500 a 02-50200511, e-mail: tlacove.shr@changenet. sk, web: www. shr. sk. Grafická úprava: gr8design, s. r. o., Pezinok, Podklad na prednej strane obálky: -Designed by Kjpargeter - Freepik.com-, snímky: Margita Škrabálková a archív. Tlač: ULTRAPRINT, s.r.o., Bratislava © SHR vychádza 5-krát v roku.

markíza text
Strana 834

Slávnostný., 15. jubilejný večer LDZ modeoval Dado Nagy, tentoraz pri torte, ktorá sa neskazí, pretože je uháčkovaná.

duševné zdravie SR za prínos pre duševné zdravie združeniam, aj jednotlivcom". Odovzdal ju riaditeľ Psychiatrickej nemocnice Philippa Pinela v Pezinku, **MUDr. Pavel Černák** a získal ju **Igor Marchevka** - člen predsedníctva Občianskeho združenia **Pohľad**, Košice. Svojimi aktivitami patrí medzi popredné osobnosti, ktoré boli pri naštartovaní reformy psychiatrie na Slovensku. Venuje sa aj individuálnej podpore pacientov, pretože ľudia s duševnými poruchami sú často vydaní napospas nepriaznivému vplyvu ich najbližšieho okolia. Ďalšiu „Cenu Ligy za duševné zdravie SR pre novinárov a médiá za dlhodobý prínos v oblasti duševného zdravia" odovzdal MUDr. P. Černák **Rádiu Lumen Košice**, ktoré spolupracuje so združením **ZPP Radosť** v Košiciach už 18 rokov. Vo vysielaní sa vyjadrujú aj klienti, ich rodičia, aj odborníci na dôležité témy duševného zdravia. Rádio šíri korektné informácie pre verejnosť, pomáha zbaviť sa predsudku voči psychiatrickým diagnózam a tak šíriť osvetu na tému duševné poruchy.

Slávnostný večer moderoval **Dado Nagy** a zahrala a zaspievala na ňom aj vynikajúca skladateľka a speváčka, **Sima Martausová**. Vystúpili i veselí **Kopytovci, Mravec – Ľudovít Jakubove, Sava Popovič a Marcel Nemec**. Prekrásne spievala i **Katka Feldeková** a predstavil sa i hudobník, **Richard Šimurka**. So slávnostnými prejavmi vystúpili tiež herečky: **Anna Šišková, Zuzana Vačková** a pridala sa k nim **Patrícia Jarjabková**. Dojímavo a k veci na tému nutnej duševnej hygieny povedali aj spisovatelia: **Ľubo Dobrovoda** a **Ľubomír Feldek**. Už tradične sa do oceňovania zapojila aj **Kancelária Svetovej zdravot níckej organizácie na Slovensku**, ktorú reprezentuje jej riaditeľka, **MUDr. Darina Sedláková**, ktorá odovzdala „Cenu Kancelárie WHO na Slovensku za inovatívny prístup k podpore duševného zdravia".Pri odovzaní tejto ceny uviedla: „Cenu Kancelárie WHO na Slovensku sme sa rozhodli za rok 2015 udeliť pani Mgr. Zuzane Šipošovej, ktorá pracuje ako projektová referentka v Psychiatrickej nemocnici Philipa Pinnela v Pezinku. Pacienti hospitalizovaní v tejto psychiatrickej nemocnici musia tráviť dlhý čas mimo rodiny. Personál nemocnice sa im preto snaží pripraviť aktivity, ktoré im pomáhajú prekonať smútok či beznádej. Vedúcu úlohu pritom máva Mgr. Z. Šipošová, ktorá celý rok chystá podujatia na ktorých sa pacienti aktívne podieľajú alebo sa ako diváci rozptýlia. Cieľom týchto podujatí je podpora liečby, zvyšovanie záujmu o vlastné zdravie, socializácia pacientov, aj utužovanie kolektívu pracovníkov nemocnice.

Správna rada LDZ SR udelila aj zvláštnu cenu „IN MEMORIAM" nebohému kňazovi, **Antonovi Srholcovi**, ktorú odovzdal predstaviteľ Ligy za duševné zdravie, **Martin Knut** príbuznej A. Srholca. Pripomeňme, že A. Srhlec sa ,okrem iného, dlhé roky obetavo venoval i sociálne slabým a vylúčeným ľuďom v domove Resoty v Podunajských Biskupiciach. V závere večera boli odovzdané i poukazy na nákup tovaru od sponzora najúspešnejším školám vo vlaňajšej Zbierke Dni nezábudiek. Odovzdal ich marketingový riaditeľ obchdného reťazca, **Martin Gärtner**. Darčekové šeky putovali dvom stredným školám - žiakom Súkromného gymnázia na Bajkalskej ulici v Bratislave a prevzali si ich aj žiaci Strednej zdravotníckej školy zo Žiliny. Liga za duševné zdravie napokon poďakovala aj všetkým donorom úspešných aktivít, medzi ktorými sú veľké slovenské firmy, aj celoslovenské aj regionálne médiá. Vďaku vyslovila aj Ministerstvu zdravotníctva SR a Ministerstvu zahraničných vecí SR za podporu destigmatizačných projektov, aj primátorovi Bratislavy za dôstojné priestory Zrkadlovej siene Primaciálneho paláca.

Text a foto: Margita Škrabálková

Mgr. Zuzane Šipošovej, ktorá pracuje ako projektová referentka v Psychiatrickej nemocnici Philippa Pinela v Pezinku, odovzadala cenu riaditeľka Kancelárie WHO na Slovensku, Darina Sedláková.

Diplomy a ocenenie v podobe poukazov na nákup získali za úspechy v zbierke Dni nezábudiek 2015 aj žiaci Strednej zdravotníckej školy v Žiline.

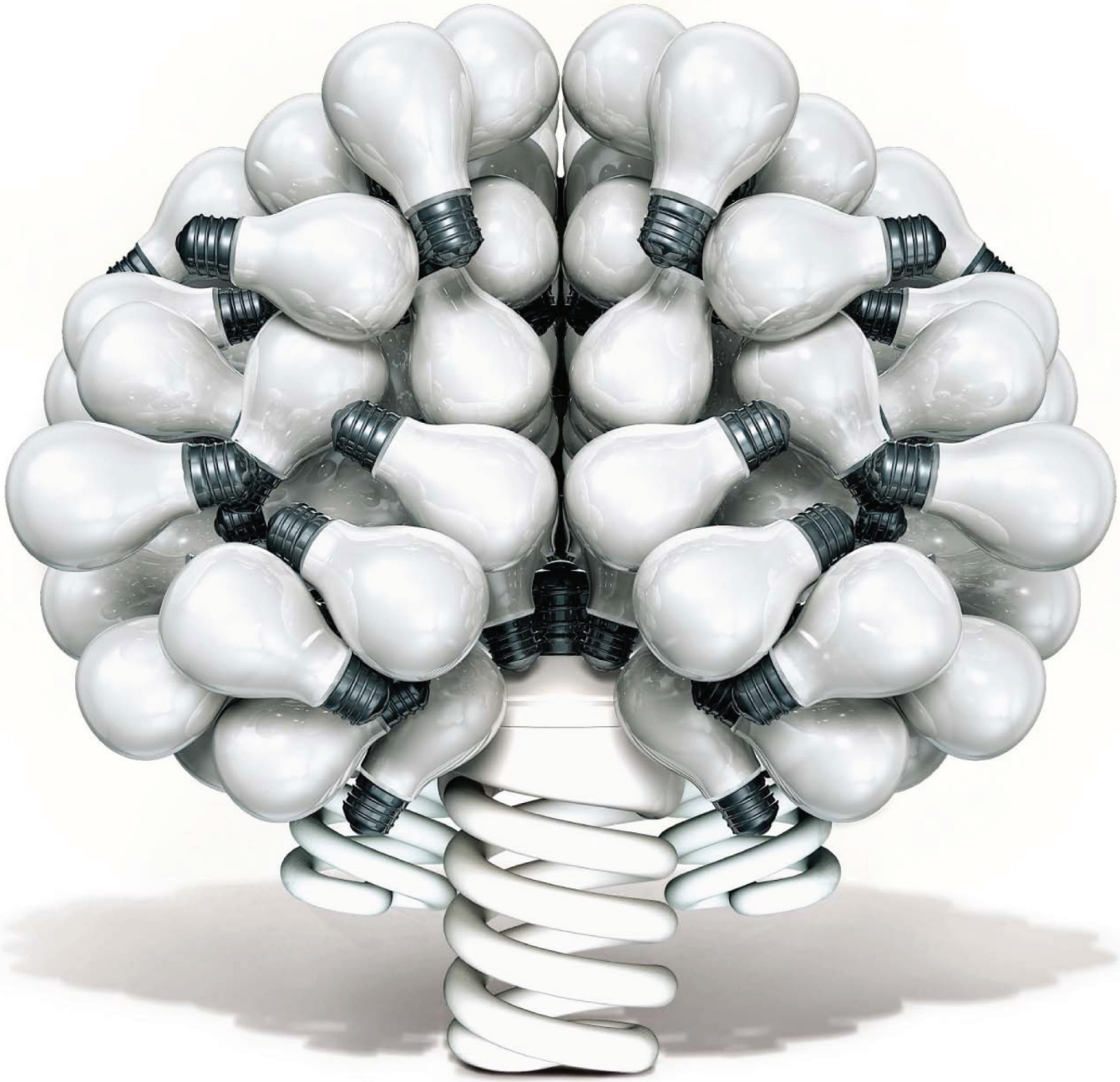

LET'S WORK

ONCOLOGY FROM BOEHRINGER INGELHEIM

Boehringer Ingelheim

Boehringer Ingelheim RCV GmbH & Co KG, organizačná zložka, Prievozská 2/A, 821 09 Bratislava, tel.: +421 2 581 01 211, fax: +421 2 581 01 277